

klods for hendes tolkning. Afhandlingens tredje del fører diskussionen over på (nogle af) de tænkere, der er blevet forbundet med eller anklaget for at propagere fænomenologiens “teologiske vending” i Frankrig. Det er gavens tematik, der både binder denne del sammen internt og lader “kærlighedens transcendsens” indtræde i nyt lys. Det handler om Lévinas’ radikale etik og kritik af ‘totaliteten’, om den sene Derridas kritik af gaven og økonomien, og om Marions forsøg på at lancere ‘givetheden *la donation*’ som fænomenologiens yderste horisont. Især Lévinas-afsnittet finder jeg spændende – Welz trækker nogle frapperende tråde mellem ham og Kierkegaard – mens jeg er noget mere skeptisk over for hendes diskussion af Derrida og Marion, der munder ud i, at den ene er ‘for lidt’ og den anden ‘for meget’: Derrida bedømmes slet og ret som relativist (350), mens Marion exponeres som en art katolsk fundamentalteologisk overgreb på fænomenologien (369). Welz tillader dem ikke at levere en udfordring til hendes i øvrigt imponerende og grundige afhandling.

Henrik Vase Frandsen

Albrecht Grözinger

Homiletik. Lehrbuch Praktische Theologie. Band 2. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus 2008. 344 s. € 22,95.

Grözingers homiletik er en del af Güterslohs lærebogsserie i Praktisk Teologi. Dens intendede læsere er universitetsstuderende, som ikke kan forvente efter endt studium at være ‘udlærte prædikanter’, men derimod at have erhvervet det, som Grözinger kalder “en sensibilitet for den homiletiske proces” – eller med andre ord en indsigt i denne særlige kommunikationsform, nogle af dens forudsætninger og udfordringer her og nu; og som tænkes at arbejde videre i en mere praktisk orienteret læring med dertil hørende anderledes lærebøger. Bogen er struktureret i fem kapitler: 1. *Homiletiske perspektiver*, som fremstiller og diskuterer religionens ændring og ændrede vilkår. 2. *Homiletiske situationer og positioner*, der foretager nedslag i de dele prædikenens og homiletikkens historie, som fortsat har betydning. 3. *Den homiletiske kommunikationsbegivenhed* inddrager kommunikationsteoretiske perspektiver på prædikenens talehandling, tilhørerne, prædikanten og de bibelske tekster. 4. *Prædikenens udformning (Gestaltung)* drøfter retorik, narrativitet og poetik, som de væsentlige områder for prædikenens tilblivelse og fremførelse og medtænker både aktuel kultur og kristendommens egen diversitet samt mediasamfundet som vilkår. 5. *Prædikenens performans* er kapitlet, hvor meget af det der *også* kunne være omhandlet kort diskuteres, såsom den gudstjenstlige kontekst, prædikenanalyse, og kasualprædikenen.

Grözingers udgangspunkt er, at prædikenen ikke længere hverken teologisk eller i henseende til berøringsflade på nogen måde har en privilegeret status i forhold til andre former for kommunikation af evangeliet i liturgi, sjælesorg, undervisning etc., og at netop det stiller spørgsmålet om dens ak-

tuelle *raison d'être* og funktion. Det eller de svar, man måtte kunne give på det, er derfor også præget af en nødvendig foreløbighed og afkald på almen-gyldighed, fordi det er dybt forbundet med såvel diagnosen af samtiden som af analysen og reformuleringen af traditionen i den kontekst, hvori man befinder sig. Som ethvert andet teologisk fag i dag er homiletikken en del af et interdisciplinært netværk, og Grözinger gør udtrykkeligt opmærksom på, at enhver homiletisk konception nødvendigvis kun kan virkeliggøre dele af en mere omfattende interdisciplinaritet. Det er således ikke i hans lærebog man finder nogen større udfoldelse af ritualets betydning for prædikenen eller af aktuell bibelforsknings homiletisk-hermeneutiske udfordringer. Grözingers fokus ligger på human- og socialvidenskabernes karakteristika af samtiden som præget af pluralisering, individualisering og globalisering. Det kan for en del teologistuderende måske synes trivielt, men pointen her er naturligvis, at disse almene bestemmelser tematiseres med særligt henblik på, hvad det betyder for religion i dag i almindelighed og med hensyn til prædikens funktion og udformning i særdeleshed. Grözingers bud er, at prædikenen – som tale om Gud – hverken er selvfølgelig eller nødvendig. Enhver prædikener end sin egen sproglige plausibilitet; dvs. om den i tilhørerens optik formår at åbne et rum, hvor et Gud er tænkt med; et rum, der er værdt at betræde med de erfaringer, som tilhørerne har, og om den viser sig at være 'livstjenlig' for dem. I forlængelse af sine tidligere arbejder lægger Grözinger da også i bogen her hovedvægten på sprogets muligheder, på den verbale, indirekte dialogiske enetales faldgruber og muligheder. Det sker ikke ud fra en underkendelse af andre mediers muligheder, det være sig nettet, tv, filmen etc., som tværtimod nu engang er mediesamfundets udbredte kommunikationsformer, men ud fra en overbevisning om, at det talte nutidssprog i den religiøse, gudstjenstlige sammenhæng har sin egen 'langsomhed', der kan befordre en velkommen eftertænkksomhed. Vel at mærke, i følge Grözinger, hvis taler kender sin æstetikteori, retorik, sprogfilosofi, receptionsæstetik og performanceteori og formår at anvende det alt sammen teologisk relevant i den konkrete prædikensituations iscenesættelse af evangeliet. Grözingers lærebog indskrives sig således i en aktuell homiletisk mainstream, der først og fremmest ser prædikenen i analogi med et (åbent) kunstværk, og som sådan fordrer rigtig meget af prædikanter, hvis uddannelse ikke umiddelbart lægger op til at indfri disse forventninger. Grözingers lærebog kommer imidlertid til stor hjælp, hvis det er den vej, man vil gå. Tænker man, at mere beskedne æstetiske fordringer kan gøre det, er her under alle omstændigheder uomgængelige indsigter at hente for en prædikener, der gerne vil være på højde og i samtale med tiden.

Sanne Thøisen